

Materiál na rokovanie HSR SR
Dňa 3. apríla 2023

č. 18)

Stanovisko k Návrhu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Patricka Linharta na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 491/2001 Z. z. o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov a zákon č. 178/1998 Z. z. o podmienkach predaja výrobkov a poskytovania služieb na trhovách miestach a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov a zákon č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov (tlač 1343)

Všeobecne k návrhu:

Poslanec Národnej rady Slovenskej republiky Patrick Linhart predkladá návrh na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 491/2001 Z. z. o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“). Podľa predkladateľa je cieľom návrhu zákona vytvoriť základné podmienky pre realizáciu niekoľkých záväzkov z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2021 – 2024, podľa ktorých vláda „Podporí zakladanie produkčných, spracovateľských a odbytových združení pre poľnohospodárov a potravinárov v súlade s legislatívou EÚ.“ a „Podporí rozvoj systému krátkych vertikálnych dodávateľských reťazcov na regionálnej úrovni. Podporí dodávanie a spracovanie kvalitných čerstvých potravín lokálnych producentov pri dodržaní legislatívnych a hygienických pravidiel v školských jedálňach a iných stravovacích zariadeniach v pôsobnosti verejnej správy.“.

Predkladateľ uvádza, že návrhom zákona sa umožní dosahovanie verejného záujmu, ktorým je potravinová bezpečnosť a zároveň znižovanie emisií CO₂. Návrh zákona sám síce nemá priamy vplyv na uvedené javy, avšak umožňuje na báze podnikateľského združovania sa vytváranie krátkeho odbytového reťazca zloženého s veľmi malého počtu stupňov výroby, spracovania a dodávania potravín a poľnohospodárskych produktov. Tento spôsob dodávania potravín a poľnohospodárskych produktov umožňuje zachovať relatívne nízku cenu dodávaných tovarov, stabilizáciu výrobo-spracovateľsko-dodávateľských vzťahov a skracovať v tomto vzťahu tzv. uhlíkovú stopu; jedným z cieľov tohto združovania bude aj zabezpečovanie odbytu nepotravinárskej biomasy a biologicky rozložiteľného odpadu. Dosahovanie uvedených verejných záujmov je akútnou požiadavkou vyplývajúcou zo súčasnej eskalujúcej energetickej krízy a z nej vyplývajúceho nárastu ceny potravín a poľnohospodárskych produktov. Jedným z možných riešení je práve podpora a preferencia takých riešení, ktoré smerujú k znižovaniu energetickej, economickej a ekologickej náročnosti rôznych procesov na trhu v potravinárstve tak, aby domácnosti ako aj zariadenia spoločného stravovania mali k dispozícii rýchlo a ľahko dostupné potraviny a poľnohospodárske produkty a aby sa efektívne a hospodárne nakladalo odpadom a biomasou, ktorú je možné sekundárne zhodnotiť a zužitkovať.

Dátum nadobudnutia účinnosti dňa 1. marca 2023 je navrhnutý tak, aby odbytové združenia zamerané na dosahovanie ustanovených cieľov a verejného záujmu mohli čo najskôr vzniknúť, resp. registrovať sa a zapojiť sa do upraveného systému dodávania do zariadení spoločného stravovania a zároveň aby bolo možné čo najskôr pristúpiť k príprave ich podpory.

Podľa doložky vplyv návrh zákona nebude mať vplyv na rozpočet verejnej správy, vplyv na podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyv na životné prostredie, vplyv na informatizáciu spoločnosti, vplyv na služby verejnej správy pre občana ani vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Stanovisko AZZZ SR :

Poslanec Patrick Linhart predložil do Národnej rady SR poslanceký návrh na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 491/2001 Z. z. o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov a zákon č. 178/1998 Z. z. o podmienkach predaja výrobkov a poskytovania služieb na trhovách miestach a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a zákon č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „návrh“). V zmysle Dôvodovej správy sa má umožniť dosahovanie verejného záujmu, ktorým je potravinová bezpečnosť a zároveň znižovanie emisií CO₂. Návrh zákona má umožniť na báze podnikateľského združovania sa vytváranie krátkeho odbytového reťazca zloženého s veľmi malého počtu stupňov výroby, spracovania a dodávania potravín a poľnohospodárskych produktov. Tento spôsob dodávania potravín a poľnohospodárskych produktov má umožniť zachovať relatívne nízku cenu dodávaných tovarov, stabilizáciu výrobnú-spracovateľsko-dodávateľských vzťahov a skracovať v tomto vzťahu tzv. uhlíkovú stopu; jedným z cieľov tohto združovania bude aj zabezpečovanie odbytu nepotravinárskej biomasy a biologicky rozložiteľného odpadu.

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR (ďalej aj ako „AZZZ SR“) dlhodobo podporuje hľadanie nástrojov na zvýšenie podielu potravín vyrobených na Slovensku na trhu SR, vrátane verejného stravovania. Z uvedeného dôvodu preto oceňujeme zámer predloženého návrhu zákona, ktorým je zabezpečovanie odbytu poľnohospodárskych produktov a potravín od prvovýrobcov a výrobcov potravín pre verejné stravovanie v krátkom odbytovom reťazci a tým vytvorenie podmienok na podporu predaja regionálnych potravín.

Zároveň sme však názoru, že ide o veľmi komplikovanú problematiku, ktorá si pred prípravou funkčného systému a jeho preklopenia do legislatívneho návrhu vyžaduje širokú odbornú diskusiu za účasti zástupcov všetkých dotknutých subjektov. Najväčšie nedostatky predloženého návrhu identifikuje AZZZ SR v nasledovných oblastiach:

- Predložený návrh je formulovaný vágne, v mnohých oblastiach je nedostatočne spracovaný, neadresný a vyvoláva množstvo aplikačných otázok. Ako príklad uvádzame fundamentálny nedostatok návrhu zákona, z ktorého nie je jasná právna forma odbytových združení pre krátke odbytové reťazce. Právna úprava ma byť jasná, vecná a zrozumiteľná. Jednou z nevyhnutných súčastí obsahu princípu právneho štátu je aj požiadavka právnej istoty. S uplatňovaním tohto princípu sa spája nielen požiadavka po všeobecnej platnosti, trvácnosti, stabilite, racionalite a spravodlivom obsahu právnych noriem a ich dostupnosti občanom, no rovnako aj požiadavka predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci (právna istota), ktorej základom je jednoznačný jazyk a zrozumiteľnosť právnych noriem, teda požiadavka, aby priemerný občan dokázal porozumieť obsahu právnej normy (nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 15/98).
- Návrh stanovuje vydanie šiestich vykonávacích predpisov, ktorých prípravou poveruje MPRV SR. AZZZ SR je toho názoru, že pre komplexné posúdenie reálnej funkčnosti predloženého legislatívneho zámeru je nevyhnutné poznať znenie týchto vyhlášok a vyjadrovať sa k návrhu ako celku.
- Z predloženého návrhu nie sú jasné podmienky zakladania krátkych odbytových reťazcov, podmienky vedenia a obsahu registra odbytových združení, postup a transparentnosť MPRV SR pri registrácii odbytových združení, požiadavky na kvalitu poľnohospodárskych produktov a potravín dodávaných v krátkom odbytovom reťazci do zariadení spoločného stravovania, nie je jasné ako sa bude vytvárať sústavu dodávania a kritéria určenia počtu odbytových združení, ktoré možno zaradiť do sústavy dodávania (uvádza sa, že na zaradenie do sústavy dodávania nie je právny nárok, čiže sa na to nevzťahuje správny poriadok), nie je jasný obsah, spôsob vedenia a funkcie jednotného informačného systému na evidenciu ponuky a dopytu poľnohospodárskych produktov a potravín dodávaných odbytovými združeniami.
- V návrhu absentuje jednoznačné zadefinovanie zdrojov a spôsobu poskytovania finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu na podporu vzniku a prevádzku krátkych odbytových reťazcov a podporu konkurencieschopnosti odbytu poľnohospodárskych produktov, potravín a surovín členov krátkych odbytových združení.
- V návrhu absentuje možnosť zapojenia existujúcich organizácií výrobcov do krátkych odbytových reťazcov.
- AZZZ SR upozorňuje, že pre reálne fungovanie krátkeho odbytového reťazca v praxi je nevyhnutné, aby koncový odberateľ mal vôľu vstúpiť do právneho vzťahu s krátkymi odbytovými reťazcami. To znamená, že právna úprava musí pôsobiť motivačne nielen vo vzťahu k subjektom krátkych odbytových reťazcov, ale aj vo vzťahu ku koncovým odberateľom.

- AZZZ SR si dovoľuje poukázať na skutočnosť, že 27. 10. 2022 bol do medzirezortného pripomienkového konania predložený návrh zákona o niektorých registroch v poľnohospodárstve a organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý navrhuje zaviesť inštitút krátkych odbytových reťazcov, pričom súčasne navrhuje zrušiť zákon č. 491/2001 Z. z. o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov.

V zmysle vyššie uvedeného **AZZZ SR žiada stiahnutie predloženého návrhu** na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 491/2001 Z. z. o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov a zákon č. 178/1998 Z. z. o podmienkach predaja výrobkov a poskytovania služieb na trhovách miestach a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov a zákon č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov z legislatívneho procesu **a zároveň žiada MPRV SR o vytvorenie širokej diskusie k predmetnej téme za účasti všetkých dotknutých subjektov**: zástupcov poľnohospodárskej a potravinárskej samosprávy, Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu, Ministerstva zdravotníctva SR, Ministerstva financií SR, Ministerstvo vnútra SR, VÚC, ZMOS a iných dotknutých subjektov. Závery z takýchto odborných diskusií môžu byť reálnym základom pre vytvorenia komplexnej právnej úpravy v súlade s vnútroštátnym právom ako aj právom EÚ.

AZZZ SR už roky upozorňuje na potrebu zvýšenia podielu zastúpenia slovenských potravín na slovenskom trhu, ako aj vo verejnom stravovaní. **AZZZ SR podporuje všetky rozumné riešenia, ktoré sú spôsobilé tento cieľ dosahovať a pre úspešné vytvorenie krátkych odbytových reťazcov navrhuje nasledovné riešenie:**

- a. prediskutovať možnosti nastavenia verejného obstarávania pre subjekty verejného stravovania tak, aby sa zabezpečila realizácia dodávok tovaru prostredníctvom krátkych odbytových reťazcov – napr. vyhradené verejné obstarávanie (zvýhodnené verejné obstarávanie pre subjekty sociálnej ekonomiky, tzv. vyhradená zákazka, napr. registrovaný sociálny podnik v zmysle zákona o sociálnej ekonomike) a vytvorenie dynamického nákupného systému pre vytvorené krátke odbytové reťazce,
- b. prediskutovať aj možnosti zmeny nastavenia verejného obstarávania v tom smere, aby subjekty verejného stravovania museli v prvom kole obstarávať v okrese, v ktorom pôsobia; ak nedokážu naplniť potreby dodávky tovaru na úrovni okresu, potom môžu obstarávať na úrovni kraja atď.,
- c. prediskutovať možné právne formy krátkych odbytových reťazcov, vrátane založenia krátkych odbytových reťazcov zo strany štátu,
- d. prediskutovať a naformulovať spoločenskú prospešnosť založenia krátkych odbytových reťazcov,
- e. prediskutovať formu a jasné pravidlá finančnej podpory vzniku a prevádzky krátkych odbytových reťazcov a finančnú podporu konkurencieschopnosti odbytu poľnohospodárskych produktov, potravín a surovín členov/dodávateľov krátkych odbytových reťazcov,
- f. prekonzultovať navrhnuté formy štátnej pomoci s Protimonopolným úradom SR,
- g. prediskutovať a nastaviť nástroje na podporu záujmu zariadení verejného stravovania, rešpektovať vyhradené verejné obstarávanie, ktoré by zvýhodňovalo subjekty krátkych odbytových reťazcov,
- h. prediskutovať záujem zriaďovateľov zariadení verejného stravovania na podpore krátkych odbytových reťazcov,
- i. pripraviť dátové zdroje: zistiť možnosti poľnohospodárov a výrobcov potravín vstupovať do krátkych odbytových reťazcov – potravinové komodity a ich množstvá; zistiť potreby zariadení verejného stravovania na potravinové komodity a ich objemové množstvá,
- j. prediskutovať navýšenie stravných jednotiek v zariadeniach verejného stravovania,
- k. následne pripraviť návrhy na legislatívnu úpravu krátkych odbytových reťazcov a ďalšej súvisiacej legislatívy (napr. zákon o verejnom obstarávaní, zákona o niektorých registroch v poľnohospodárstve a organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami atď.).

Záver:

V zmysle vyššie uvedeného žiadame stiahnuť predmetný návrh z legislatívneho procesu.